

Eduskunnan hallintovaliokunnalle
HaV@eduskunta.fi

Eduskunnan hallintovaliokunnan asiantuntijapyyntö

HE 51/2026 vp Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi ulkomaalaislain ja rikoslain 17 luvun 7 b §:n muuttamiseksi

Asiantuntijakuuleminen Keskiviikko 29.4.2026 klo 11.30

Asiantuntija Käräjätuomari Tea Rantanen

Helsingin käräjäoikeus lausuu esityksestä pyydetysti erityisesti säilöönoton enimmäiskeston laskennan osalta.

Ehdotettu ulkomaalaislain 127 §:n muutos säilöön otetun päästämisestä vapaaksi

Helsingin käräjäoikeus lähtökohtaisesti kannattaa tavoitetta selkeyttää sääntelyä ja yhdenmukaistaa soveltamiskäytäntöä säilöönoton enimmäiskestosta. Esityksen tavoitteena on, että sääntelystä kävisi selkeästi ilmi, miten säilöönoton enimmäiskesto lasketaan tilanteissa, joissa säilöönotto perustuu eri perusteisiin. Helsingin käräjäoikeus kannattaa esitystä myös siltä osin kuin ehdotus ei koske säilöön otettuja lapsia.

Kannatettavasta tavoitteestaan huolimatta Helsingin käräjäoikeus ei katso esitetyn ulkomaalaislain 127 §:n selkiyttävän lainsäädäntöä ja oikeustilaa siitä, milloin säilöön otettu viimeistään on päästettävä vapaaksi.

Ensinnäkin säännöksen kirjoitusasu asetusviittauksineen ja uuden 4 momentin sisällön vuoksi on varsin epäselvä. Ulkomaalaislain 127 §:ssä säädetään siitä, milloin vapautensa menettänyt säilöön otettu on viimeistään päästettävä vapaaksi, ja kysymys on siten ankarimmasta yksilön oikeuteen puuttuvasta turvaamistoimesta ja sen rajoittamisesta. Tällaisen sääntelyn tulisi olla ehdottoman selkeää niin, ettei soveltamiskäytännössä eri viranomaisissa olisi vaaraa lainsäädännön väärintulkinnalle. Ehdotetusta säännöksestä ei käy yksiselitteisesti ilmi säilöissäpidon enimmäiskesto.

Toiseksi esitetty säännös on jokseenkin epäselvä siltä osin mihin määräajan laskeminen perustuu. Esityksellä ilmeisesti tavoitellaan sitä, että maahantulon ja maassa oleskelun edellytysten selvittämiseen taikka kansainvälistä suojelua koskevan hakemuksen perusteiden määrittämiseen perustuvalla säilöön ottamisella on oma, enintään 12 kuukauden määräaika, ja että tästä lähtökohtaisesti erillisenä olisi säilöissäpito maasta

Postiosoite

PL 650
00181 HELSINKI

Käyntiosoite

Porkkalankatu 13
00180 HELSINKI

Puhelin

029 56 44200

Sähköposti

helsinki.ko@oikeus.fi

poistamista koskevan päätöksen valmistelun tai täytäntöönpanon perusteella, jolloin enimmäisaika olisi 18 kuukautta. Yhteensä säilössäoloaika voisi siten enimmällään olla 30 kuukautta. Säännöskohtaisten perustelujen mukaan säilöönoton yleisen edellytyksen muuttuessa tulisi aina tehdä uusi päätös säilöön ottamisesta. Esityksen tavoitteissa (sivulla 46) on todettu pyrkimyksenä nostaa *lain tasolle* edellytys siitä, että yleisen edellytyksen vaihtuessa tulisi tehdä uusi säilöönottopäätös. Esityksessä ei kuitenkaan ehdoteta muutosta ulkomaalaislakiin tältä osin. Kun enimmäisajan laskeminen perustuu 127 §:n mukaan *säilöönottopäätökseen* ja jos esityksen mukaan säilöönottopäätös tulisi aina tehdä uudelleen yleisen edellytyksen vaihtuessa, on riski siitä, että tätä määräaika tulkitaan viranomaisissa eri päätöksestä lukien. Kahden rinnakkaisen enimmäissäilöössäpitoajan valvominen lisännee valvontatyötä eri viranomaisissa. Vapaudenmenetyksen määrääjän laskemisen perusteesta ja siihen liittyvästä viranomaisen velvollisuudesta tehdä uusi päätös tulisi säätää yksiselitteisesti. Helsingin kärjäoikeus haluaa lisäksi huomauttaa, että epäselväksi jää, tuleeko uudesta säilöönottopäätöksestä aina ilmoittaa kärjäoikeuteen ja tuleeko asia käsitellä kärjäoikeudessa kuten ulkomaalaislain 124 §:ssä säädetään, eli lähtökohtaisesti neljän vuorokauden kuluessa säilöön ottamisesta. Vielä on huomioitava, ettei säilöön otettu voi kannella viranomaisen säilöönottopäätöksestä, vaan vasta kärjäoikeuden päätöksestä (ulkomaalaislaki 129 §). Uudistus uuden säilöönottopäätöksen tekemisestä aina yleisen edellytyksen vaihtuessa on merkittävä, eikä esityksessä ole tarkemmin käyty läpi sen vaikutuksia.

Soveltamiskäytäntö säilöönoton enimmäisajan laskemisessa

Kolmanneksi Helsingin kärjäoikeus toteaa, ettei esityksen sivulla 41 mainittua vaihtelevaa tulkintaa säilöönottoajan kokonaiskeston laskemisesta tunnisteta kärjäoikeuden soveltamiskäytännössä. Säilöönottoa koskevia asioita käsittelevät pääsääntöisesti Helsingin ja Etelä-Karjalan kärjäoikeudet, eikä tiedossa ole, että soveltamiskäytännössä olisi katsottu säilöönottajaksojen enimmäiskeston voivan olla yli 18 kuukautta. Soveltamiskäytännössä, myös hovioikeudessa, on sen sijaan aiemmin katsottu, että eri säilöönottajaksoja ei välttämättä tule laskea yhteen kokonaissäilöönottoaika laskettaessa, mutta tähän kysymykseen Euroopan Unionin tuomioistuin on sittemmin antanut ratkaisun 5.3.2026 ([C-150/24](#)) Suomen korkeimman oikeuden tekemän ennakkoratkaisupyynnön johdosta. Tätä lausuntoa kirjoittaessa korkein oikeus ei ole antanut asiassa ratkaisuaan.

Kuten esityksessä on useassa kohtaa viitattu, Euroopan Unionin tuomioistuin on ratkaisussaan ([C-357/09 PPU, Kadzoev](#)) arvioinut direktiivin 2008/115 (nk. paluudirektiivi) 15 artiklan 5 ja 6 kohtien säilöön otton enimmäiskestoja. Ratkaisu (etenkin sen kohdat 45 ja 47–48) voi sinänsä tukea tulkintaa, jonka mukaan ehdotuksessa tarkoitetuilla eri säilöönottooperusteilla on lähtökohtaisesti erilliset enimmäisajat. Edellä viitattu EUTI:n ratkaisu asiassa C-150 ei käsittele tätä kysymystä, vaan samaan palauttamispäätökseen liittyvien eri säilöössäpitoaikojen yhteenlaskemista. Helsingin kärjäoikeus toteaa ehdotetun yhteisen enimmäissäilöössäpitoajan, 30 kuukautta, olevan kuitenkin erittäin pitkä aika henkilön vapauden rajoittamiselle. Kärjäoikeuden soveltamiskäytännössä pitkät, lähes vuoden kestävät säilöössäpitoajat ovat hyvin harvinaisia. Tämän hetkisestä soveltamiskäytännöstä ei ole esitettävissä tarvetta edelleen pidentää kokonaismääräaika.

Asiantuntijalausunnon on laatinut kärjätuomari Tea Rantanen.

Helsingin käräjäoikeus

Sirpa Pakkala
Laamanni

Jakelu

Hallintovaliokunta

Tiedoksi

käräjätuomari Tea Rantanen

